2001

№ 000147

01/90/AMA(O)

PUNJABI

Paper II

(Literature)

Time Allowed : Three Hours | *Maximum Marks : 300*

INSTRUCTIONS

Candidates should attempt questions 1 and 5 which are compulsory, and any THREE of the remaining questions selecting at least ONE question from each Section. All questions carry equal marks. Answers must be written in Punjabi (Gurmukhi Script).

punjabiforias.com by Satinder Sir

SECTION A

1. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਵਿ-ਟੋਟਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਤਿੰਨ [illegible] ਕਰੋ 20×3=60

(a) ਦਿਲਹੁ ਮੁਹਬਤਿ ਜਿੰਨ ਸੇਈ ਸਚਿਆ ॥
ਜਿਨ ਮਨਿ ਹੋਰੁ ਮੁਖਿ ਹੋਰੁ ਸਿ ਕਾਂਢੇ ਕਚਿਆ ॥
ਰਤੇ ਇਸਕ ਖੁਦਾਇ ਰੰਗਿ ਦੀਦਾਰ ਕੇ ॥
ਵਿਸਰਿਆ ਜਿਨ, ਨਾਮੁ ਤੇ ਭੁਇ ਭਾਰ ਥੀਏ ॥
ਆਪਿ ਲੀਏ ਲੜਿ ਲਾਇ ਦਰਿ ਦਰਵੇਸ ਸੇ ॥
ਤਿਨੁ ਧੰਨੁ ਜਣੇਦੀ ਮਾਉ ਆਏ ਸਫਲ ਸੇ ॥

Scanned with CamScanner

(b) ਮੰਨੇ ਕੀ ਗਤਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ।
ਜੇ ਕੋ ਕਰੈ ਪਿਛੈ ਪਛੁਤਾਇ ।
ਕਾਗਦਿ ਕਲਮ ਨ ਲਿਖਣਹਾਰੁ ।
ਮੰਨੇ ਕਾ ਬਹਿ ਕਰਨਿ ਵੀਚਾਰੁ ।
ਐਸਾ ਨਾਮ ਨਿਰੰਜਨੁ ਹੋਇ ।
ਜੇ ਕੋ ਮੰਨਿ ਜਾਣੈ ਮਨਿ ਕੋਇ ।

(c) ਇਕ ਨੁਕਤੇ ਵਿਚ ਗੱਲ ਮੁਕਦੀ ਏ,
ਫੜ ਨੁਕਤਾ ਛੋੜ ਹਿਸਾਬਾਂ ਨੂੰ,
ਕਰ ਦੂਰ ਕੁਫ਼ਰ ਦਿਆਂ ਬਾਬਾਂ ਨੂੰ,
ਲਾਹ ਦੋਜ਼ਖ਼ ਗੋਰ ਅਜ਼ਾਬਾਂ ਨੂੰ
ਕਰ ਸਾਫ਼ ਦਿਲੇ ਦਿਆਂ ਖ਼ਾਬਾਂ ਨੂੰ
[illegible] ਘਰ ਵਿਚ ਢੁਕਦੀ ਏ
ਇਕ ਨੁਕਤੇ ਵਿਚ ਗੱਲ ਮੁਕਦੀ ਏ ।

(d) [illegible] ਨ ਕਰੇ ਜੋ ਹੋਵੇ ਰਾਂਝਾ,
[illegible] ਹੋਂਦੀ ਏਨੂੰ ਪਟਿਆ ਸੂ ।
[illegible] ਫਿਰਾਕ ਨੇ ਸਾੜ ਸੁੱਟੀ
[illegible] ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਕਿਉਂ ਫਟਿਆ ਸੂ ।
[illegible] ਦਾੜੀ ਨਾਲੇ ਕੰਨ ਪਾਟੇ
[illegible] ਬੀਂ ਨਫ਼ਾ ਕੀ ਖਟਿਆ ਸੂ ।
[illegible] ਦੁਖੜੇ ਫਿਰੇ ਝਲਦਾ,
[illegible] ਤਾਇ ਕੇ ਜੀਭੇ ਨਾਲ ਚੱਟਿਆ ਸੂ ।

punjabiforias.com by Satinder Sir

Scanned with CamScanner

2. 'ਅਧਿਆਤਮਕ ਵਾਰ' ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ 'ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ' ਰਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ । 60

3. ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਕਾਵਿਧਾਰਾ ਵਿਚ ਕੀ ਸਥਾਨ ਤੇ ਮੱਹਤਵ ਹੈ? ਚਰਚਾ ਕਰੋ । 60

4. ਕਿੱਸਾ ਹੀਰ ਵਾਰਿਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ੈਪੱਖ ਤੋਂ ਅਧਿਐਨ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ । 60

punjabiforias.com
by Satinder Sir

Scanned with CamScanner

2001

SECTION B

5. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਤਿੰਨ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਆਖਿਆ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ : 20×3=60

(ੳ) ਜੰਗ ਹਿੰਦ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੋਣ ਲਗਾ
ਦੋਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਫੌਜਾਂ ਭਾਰੀਆਂ ਨੀ ।
ਅੱਜ ਹੋਵੇ ਸਰਕਾਰ ਤਾ ਮੁੱਲ ਪਾਵੇ,
ਜਿਹੜੀਆਂ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਤੇਗਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਨੀ ।
ਘੋੜੇ ਆਦਮੀ ਗੋਲਿਆਂ ਨਾਲ ਉੱਡਣ,
ਹਾਥੀ ਡਿਗਦੇ ਸਣੇ ਅੰਬਾਰੀਆਂ ਨੀ ।
ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਇਕ ਸਰਕਾਰ ਬਾਝੋਂ
ਫੌਜਾਂ ਜਿੱਤ ਕੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਹਾਰੀਆਂ ਨੀ ।

(ਅ) ਜਦ ਨੀਂਦ ਅਸਾਡੀ ਤ੍ਰੁਟੇਗੀ,
ਪਲਟੇਗਾ ਦੌਰ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦਾ ।
ਵਰਕਾ ਉਲਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ
ਖੁਦਗਰਜ਼ੀ ਦੇ ਅਫ਼ਸਾਨੇ ਦਾ ।
[illegible]
[illegible] ਦਾ ।
ਨੂਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ [illegible]
[illegible] ਤਰਾਨੇ ਦਾ ।

(c) ਮਨੁੱਖੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਦੂਜੀਆਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨਾਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਮਾਜ ਹੀ ਵਧੀਆ ਵਿਚੋਲਾ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਉਹ ਸਮਾਜ ਜਿਹੜਾ ਮਨੁੱਖ ਵਿਚ ਪਰਸਪਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ, ਸਮਝਦਾਰੀ, ਤੇ ਸ਼ੁਭ-ਇਛਾਵਾਂ ਵਧਾਂਦਾ ਹੈ, ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਬੜੀ ਵੱਡੀ ਲੋੜ ਹੈ : ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ਪਿਆਰੇ ਲਗਣ, ਸੋਹਣੇ ਲਗਣ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਖੂਬੀਆਂ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕਰਕੇ ਦਿਲ ਖੁਸ਼ ਹੋਵੇ । ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਸਮਾਜ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਅਮਨ ਵਧਾਂਦਾ ਹੈ ।

punjabiforias.com by Satinder Sir

Scanned with CamScanner

(ਘ) ਮਨੁੱਖ ਉਤੇ ਜੋ ਵਰਤਦੀ ਘਟਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਸੂਝ ਅਤੇ ਇਸ ਸੂਝ ਦੇ ਸੁਭਾਵ ਅਰ ਕਰਮ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਉਸਦੇ ਅਨੁਭਵ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ । ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸੁਭਾਵ ਕਰਮ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੇ ਸੋਮੇ ਦੋ ਹਨ : ਬੁਧੀ ਤੇ ਮਨੋਭਾਵ । ਮਨੋਭਾਵ ਤੋਂ ਮਨ ਬਚਨ ਕਰਮ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਉਤੇਜਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਮਨ ਬਚਨ ਕਰਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪ੍ਰੇਰਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬੁੱਧੀ ਹੈ । ਜਿਥੇ ਇਸ ਬੁਧੀ ਤੇ ਮਨੋਭਾਵਾਂ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਮੇਲ ਹੈ ਉਥੇ ਠੀਕ ਅਨੁਭਵ ਦੀ ਆਸ ਰਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ।

6. 'ਸੂਫ਼ੀਖ਼ਾਨਾ' ਕਾਵਿ-ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਧਨੀ ਰਾਮ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦੀ ਕਾਵਿ-ਕਲਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਲੱਛਣ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਉਜਾਗਰ ਕਰੋ । 60

7. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਮੇਰੀਆਂ ਅਭੁੱਲ ਯਾਦਾਂ' ਦੀ ਵਾਰਤਕ ਸ਼ੈਲੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ । 60

8. 'ਧੂਣੀ ਦੀ ਅੱਗ' ਨਾਟਕ ਦੀ ਮੂਲ ਸਮੱਸਿਆ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਉਸਾਰਨ ਲਈ ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ ਨੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਨਾਟ-ਜੁਗਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ । 60

punjabiforias.com by Satinder Sir
Scanned with CamScanner